OPENLUCHTMUSEUM HARKEMA

de Spitkeet

WWW.DESPITKEET.NL

Jaarverslag
Openluchtmuseum De Spitkeet 2018

Inhoudsopgave

Doelstelling van ons museum 3
Voorwoord 3
Service 4
Sponsors jaarverslag 4
Overige sponsors 5
Van de bestuurstafel 6
Bouw- en onderhoud 12
Collectie en registratie 14
Activiteiten 17
- Verhalen vertellen 17
- Help pake en beppe de vakantie door 18
- Paasactiviteiten 19
- Spitkeetwandeltocht 20
- Avondfietsdriedaagse 21
- Brocante markt 22
- Harmonicafestijn 22
- Tuinenfietstocht 23
- Zomer fiets- en wandeltochten 23
- Oude ambachten 24
- Fruitdag 25
- Egelpad 26
- Museumkidsweek 27
- Stamppotfiets- en wandeltochten 29
- Winterfair 29
- Snertwandeltocht 31

In memoriam 34
Een stukje historie 35
Enkele reacties van bezoekers 37
Programma 2019 38

Doelstelling van ons museum

Het tonen van het verband tussen natuur, wonen en werken op de arme Fries-Groningse heide in de 19e en het begin van de 20e eeuw en voorts al hetgeen met het een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.
Oprichtingsdatum: 23 februari 1990
Registratiedatum erkend museum: 11 februari 2004

Vestigingsadres:
Openluchtmuseum - Themapark De Spitkeet
De Dunen 3, 9281 KT Harkema
Tel. 0512-840431 of 06-83417414
Internetadres: www.despitkeet.nl
E-mailadres: info@despitkeet.nl
Facebook: www.facebook.com/spitkeet
Bankrekeningnr.: IBAN NL 08 RABO 0304 2787 26
Beheerder : Mw. Renneke Wiersma
Postadres: De Dunen 3, 9281 KT Harkema

Voorwoord

Al weer een jaar voorbij. In dit jaarverslag kunt u lezen wat er het afgelopen jaar allemaal bij De Spitkeet is gebeurd. En dat is weer heel wat. Dankzij de inzet van onze beheerster en de vele vrijwilligers is het een goed jaar geworden met maar liefst meer dan 20.000 bezoekers.

Graag willen we ook alle donateurs en sponsors bedanken die het museum financieel of materieel ondersteund hebben. Zonder deze steun zou het museum niet kunnen draaien.

Wij wensen u veel leesplezier en hopelijk tot ziens bij De Spitkeet.

De **foto's** die in dit verslag staan zijn van Anneke van der Veer, Leffert Nicolai en Doede Westra.

Service

Grootouders en kinderen
Het bestuur heeft besloten dat kinderen die met hun grootouders het museum bezoeken, gratis mee naar binnen mogen op de donateurskaart van hun pake en/of beppe. Dit geldt alleen als de donateursbijdrage minimaal € 15,- per jaar bedraagt.

Informatie over de activiteiten via de e-mail
Donateurs die graag op de hoogte willen worden gehouden van de activiteiten die bij De Spitkeet plaats vinden, kunnen hun e-mailadres aan de secretaris van het bestuur doorgeven: s.hoeksma@hetnet.nl. U krijgt dan zo nu en dan een mail van De Spitkeet waarin de activiteiten worden aangekondigd.

ADRESWIJZIGINGEN GRAAG DOORGEVEN AAN: INFO@DESPITKEET.NL

Sponsors jaarverslag

Dit verslag is mede tot stand gekomen dankzij de financiële steun van:

Glashandel en -bewerking Hoekstra	Harkema
Douwes Machines	Harkema
Vekam Houtbouw	Harkema
Bouwbedrijf U. Veenstra	Harkema
Autoschadeservice De Haan	Harkema
Pluimveevangbedrijf Van der Veen	Harkema
Bijkon Staal- en Systeembouw	Harkema
AJ Catering & Meer	Harkema
Slagerij Alie en Brenda	Harkema
Instituut voor Permanent Make up	Harkema
Autobedrijf R. van der Meer	Harkema
Dam Hout	Harkema
René Hiemstra Tweewielers	Harkema

Garage Klaas de Haan	Harkema
Hair Reset Instituut Jantien	Harkema
Salon Aphrodithe	Harkema
Sinkel ‘ús Winkeltsje’	Harkema
Agrarisch Centrum De Leijen	Drogeham
Tjoelker Fixet-Hubo	Opende
A.J. van der Bijl, uw warme bakker	Kollum
Zonwering Van der Veen	Surhuisterveen
Tillwood Houten Verpakkingen	Buitenpost

Sponsoring drukwerk: Drukkerij Mulder, Surhuisterveen

Overige sponsors

Andere bedrijven die ons op de een of andere manier gesteund hebben, zijn:

Zagerij en Houthandel Jagersma	Boelenslaan
Boomkwekerij Bosma	Boelenslaan
Hoeksma’s Schildersbedrijf	Surhuisterveen
HHS Tuimachines	Surhuisterveen
Rauwerda Vishandel	Surhuisterveen
Dalstra Reizen	Surhuisterveen
Maklo Handel en Verhuur	Harkema
EDS Verlichting	Harkema
Van der Meulen Grondverzet	Harkema
Sjoerd de Graaf Elektro	Harkema
Tegelhandel L. van Dekken	Harkema
Rietdekkersbedrijf Jelle Batema	Sumar
Bouwbedrijf Kootstra Van der Veen	Harkema
Poeisz Supermarkt	Harkema
VMTA Bedrijfshulpverlening	Surhuisterveen
Stertil B.V.	Kootstertille
St. Woningbouw Achtkarspelen (SWA)	Buitenpost
Dhr. H. Elzinga (schaapscheerder)	Surhuisterveen
Dhr. F. Roest (veearts)	Drogeham

Van de bestuurstafel

Bezoekers
Het jaar 2018 was een recordjaar wat het aantal bezoekers betreft. Nog nooit zijn er zoveel geweest. Maar liefst 20.118 belangstellenden brachten een bezoek aan het park. Hier zaten ook 3518 bezoekers voor het iepenloftspul en de heidepreek bij. Deze evenementen worden eens in de drie jaar gehouden.

De bezoekersaantallen van de laatste vijf jaren op een rij geeft (exclusief het iepenloftspul en de heidepreek) het volgende beeld:
2014 12.559 bezoekers
2015 13.309 bezoekers
2016 15.125 bezoekers
2017 13.693 bezoekers
2018 16.600 bezoekers

Dit betekent dat er in 2018 bijna 3.000 bezoekers meer zijn geweest dan in 2017. Verdeeld over de verschillende activiteiten, ontstaat onderstaand bezoekersoverzicht. Ruim 50% van de bezoekers is puur voor een bezoek aan het park gekomen. De rest kwam voor een fiets- of wandeltocht of een andere activiteit. De grootste stijging is waar te nemen onder de mensen die louter voor een bezoek aan het park komen. Maar ook de activiteiten en de fiets- en wandeltochten laten een lichte stijging zien. Daarnaast was er nog een eenmalige activiteit, namelijk het jubileumconcert van folkkoor 'It Wâldfolk'. Van de activiteiten trokken de winterfair, de oude ambachtendag en paasmaandag veruit de meeste bezoekers.

	2018	**2017**
bezoekers algemeen	8.404	6.533
fiets- en wandeltochten	1.630	1.450
jaarlijkse activiteiten	6.016	5.710
incidentele activiteiten	550	0
iepenloftspul en heidepreek	3.518	0

Bestuur
Op bestuurlijk vlak zijn er het afgelopen jaar geen mutaties geweest. Het bestuur kwam bijna maandelijks bijeen. Daarnaast kwam het dagelijks bestuur (voorzitter, secretaris en penningmeester) ook nog regelmatig bijelkaar.

Het bestuur kreeg ook dit jaar weer ondersteuning van diverse commissies en werkgroepen: activiteitencommissie, fiets- en wandelcommissie, coördinatiecommissie horeca, bouw- en onderhoudscommissie, collectie- en registratiecommissie en de werkgroep oude fruitrassen. Daarnaast zijn er enkele tijdelijke commissies actief, zoals de bouwcommissie en de inrichtingscommissie. Spin in het web is onze beheerster. Zij probeert alles zo goed mogelijk te coördineren.

Beheerster
Het bestuur wordt ondersteund door een beheerster in de persoon van Renneke Wiersma. Zij heeft een aanstelling voor 32 uren en heeft vooral een coördinerende functie. In 2017 was ze een deel van het jaar ziek, maar gelukkig kon ze in 2018 haar werkzaamheden weer oppakken.

Tuinmannen
Voor het onderhoud van het park en andere klusjes kunnen we een beroep doen op een drietal medewerkers. Zij werken bij De Spitkeet via de onderneming Doarp en Fjild. Fokke Hansma en Theo Jager doen dit werk al jaren en in 2018 is Martin Postmus aan het tweetal toegevoegd. Dankzij hen ligt het park er altijd keurig verzorgd bij.

Vrijwilligers
Het museum kan alleen draaien met behulp van de geweldige inzet van vrijwilligers. Het is verheugend dat er telkens weer nieuwe vrijwilligers bij komen. Uiteraard vallen er ook wel weer eens vrijwilligers af. Op dit moment zijn er ongeveer 90 vrijwilligers.

Horeca
Een deel van de werkzaamheden van de beheerster is overgenomen door een coördinatiegroep. Dat wil zeggen de inkoop, de inplanning van de vrijwilligers, het maken van afspraken met groepen bezoekers en een deel van de financiële administratie. De commissie wordt bijge-

staan door een groot aantal vrijwilligers die bij toerbeurt achter de bar staan en de rol van gastheer/-vrouw vervullen.

Collectie en registratie

Ons museum heeft het keurmerk van geregistreerd museum. Dat betekent dat alle voorwerpen in onze collectie, die een unieke waarde hebben, geregistreerd moeten worden. De collectie- en registratiecommissie is daar het afgelopen jaar druk mee doende geweest. Een verslag van de werkzaamheden van deze commissie staat elders in dit verslag.

verkoop van 'Spitkeet-appels' door Mina van der Heide

Oude fruitrassen

Ook in 2018 hebben vrijwilligers van de werkgroep oude fruitrassen in de oogstperiode weer dagelijks de rijpe vruchten van de bomen geplukt. Het fruit werd te koop aangeboden in het Skieppehok. Het overgebleven fruit werd opgehaald door 'Fryske Frucht' die er appelsap van maakt. En deze appelsap is dan onder andere weer te koop bij De Spitkeet.

Educatie
In oktober is het Egelpad geopend. Een verslag hiervan staat elders in dit jaaroverzicht. Helaas is het project van de lesbrief voor de basisscholen nog niet helemaal afgerond. We zoeken nog enkele vrijwilligers die dit willen oppakken.

Overige commissies en vrijwilligersgroepen
De activiteitencommissie en de fiets- en wandelcommissie zijn verantwoordelijk voor het organiseren van de activiteiten. Een verslag van de meeste activiteiten staat elders in dit jaaroverzicht. Voor het rondleiden van groepen bezoekers zijn diverse gidsen actief. Verder zijn er nog mensen die zich bezighouden met de publiciteit, de financiële administratie, het kledingbeheer en zijn er vrijwilligers actief bij de ondersteuning van de activiteiten en als parkeerwachter. Heel belangrijk zijn ook de schoonmakers die zorgen dat alles er elke keer weer keurig netjes uit ziet. Voor de bouw en het onderhoud hebben we de bouw- en onderhoudscommissie, die ondersteuning krijgt van een grote groep vrijwilligers die meestal op woensdagmiddag aanwezig is.

NLdoet
Aan het begin van het seizoen wordt er elk jaar grote schoonmaak gehouden. Ook in 2018 hebben diverse mensen gehoor aan onze oproep gegeven om mee te werken. Voor het eerst was deze schoonmaakactie over twee dagen verdeeld, zodat mensen konden kiezen welke dag hun het beste uitkwam.

Tentoonstelling
Elk jaar wordt er in de grote ruimte van de Mallemoune een tentoonstelling gehouden. Dit jaar was gekozen voor ‘Mei griffel en laai’ over het onderwijs van vroeger. Voor veel bezoekers kwamen de gedachten aan hun kinderjaren weer naar boven.

Lezing
Indien mogelijk zoeken we samenwerking met andere organisaties. Zo kunnen we elkaar versterken. Een van deze organisaties is IVN De Wâlden. Het afgelopen jaar heeft Fokke Frieswijk een interessante lezing gehouden over het landschap van de Friese Wouden. Voor 2019 staat een vleermuizenexcursie onder leiding van IVN op het programma.

Jubileumconcert
De locatie van De Spitkeet leent zich uitstekend voor een concert. Zo heeft het folkkoor 'It Wâldfolk' in mei een jubileumconcert op ons park gehouden. Hier werkten ook de Graham Lowlandpipers en de muzikale broers Michiel en Pieter Veenstra aan mee.

Folkkoor 'It Wâldfolk'

Werk- en opslagruimte
De werk- en opslagruimte, het Weinhok, is gereed. In het najaar zijn de zonnepanelen op het dak gelegd, zodat ons museum energie-arm is geworden.

Publiciteit
De aankondigingen en de verslagen van de activiteiten worden steeds in de regionale media gepubliceerd. Soms stond De Spitkeet bijna wekelijks in de regionale kranten. Daarnaast besteden ook Omrop Fryslân en Kanaal 30 regelmatig aandacht aan De Spitkeet. Johan ter Elst, Doede Westra, Anneke van der Veer en Leffert Nicolai hebben regelmatig een filmpje of een fotoreportage van activiteiten bij De Spitkeet gemaakt.

Aan het begin van het seizoen hebben we diverse toeristische ondernemers uit Noord- en Oost-Friesland en het Westerkwartier voor een

rondleiding op ons park uitgenodigd. Op deze manier hopen we dat de ondernemers vaker toeristen naar ons museum doorverwijzen.

Filmpjes
Op You Tube staan onder andere de volgende filmpjes die in 2018 gemaakt zijn:
- Verhalen vertellen (Leffert Nicolai):
  https://www.youtube.com/watch?v=qizgdNkP0dQ
- Oude ambachtendag (Johan ter Elst):
  https://www.youtube.com/watch?v=2raHk0OAZJg
- Dog frisbeeshow (Johan ter Elst):
  https://www.youtube.com/watch?v=oEyPefbtnek
- Bouw uitbreiding Skieppehok (Johan ter Elst)
  https://www.youtube.com/watch?v=4wfxKFU6YOI

Website en facebook
De Spitkeet beschikt over een website en een facebookpagina. Hier staan regelmatig nieuwtjes, foto's en filmpjes op. Kijk op:
www.despitkeet.nl
www.facebook.com/spitkeet

Beleidsplan
In 2017 heeft het bestuur een beleidsplan vastgesteld. In dit plan staat vermeld waar we de komende jaren aan gaan werken. Deze plannen zijn verwoord in een vijftigtal doelstellingen. In 2018 zijn verschillende van deze doelstellingen gerealiseerd. Ook in 2019 zal er weer aan diverse doelstellingen gewerkt worden. Het beleidsplan is te lezen op onze website onder het kopje 'bestuursinfo'.

Financieel verslag
Bij het maken van dit jaarverslag was het financiële resultaat van het afgelopen jaar nog niet bekend. De gegevens zullen te zijner tijd openbaar worden gemaakt via de website.

Namens het bestuur, Simon Hoeksma

Bouw- en onderhoud

Het is alweer zover, ik mag opnieuw een verslag over de bouw en het onderhoud maken; kortom alweer een jaar om, waar blijft de tijd. Gelukkig is er ook dit jaar weer voldoende gebeurd wat betreft onderhoud en de voortgang van de nieuwbouw van het Lytshûs; dat kun je zien als je ons park bezoekt.

Bouw van het 'Lytshûs'

Het ligt er weer bij om door een ringetje te halen, hoorde ik laatst iemand zeggen tijdens een rondleiding (ik doe ook nog enig gidswerk) maar ja dat kun je wel overlaten aan de mensen van de buitendienst. Gelukkig kunnen we nog steeds gebruik maken van Fokke Hansma en Theo Jager voor wat betreft al het tuinwerk en andere kleine klussen en mochten we in april van het afgelopen jaar ook Martin Postmus verwelkomen (Stichting Doarp en Fjild) die, nadat Fokke met pensioen gaat, zijn werkzaamheden zal overnemen. We wensen Martin een goede tijd toe en gezien mijn samenwerking met hem in het verleden zit ik daar niet over in. Uiteraard is er ook door onze vrijwilligers het nodige tuin-

werk gedaan en dit alles geeft dan een mooi beeld van het groen, de tuinen en de vruchtbomen.

Wat betreft het onderhoudsschema lopen we mooi vlak, ook dankzij de prachtige zomer welke we hebben gehad en zit alles weer strak in de lak en zijn de letters van de gedenkstenen weer goed leesbaar. We zagen Joop Douwes geregeld over het park lopen met zijn emmertje en borstels om dit weer keurig in te kleuren. Tevens zijn alle gebouwen en meubels weer gereinigd, waarbij we de hulp van diverse mensen hebben gehad op de 'NL doet dag' en staan die er dan ook weer netjes bij.

Ook konden we terugzien op een goede opbrengst van onze graslanden, waar weer menig pak lekker gekruid hooi van gemaakt is. Je zou haast een paard willen zijn. Natuurlijk is er nog veel meer gebeurd door de vrijwilligers van bouw en onderhoud en daar zijn we heel blij mee. Een van de grotere projecten was om de infrastructuur voor het openluchtspel weer gereed te maken en aan te passen aan de eisen van deze tijd. Wat betreft de vorig jaar gemelde energiereductie, kan ik melden dat de zonnepanelen zijn aangebracht en doen wat ze moeten doen en proberen we door meerdere aanpassingen het gebruik verder terug te dringen.

Gelijktijdig liep uiteraard de nieuwbouw van de uitbreiding ook door en vordert die gestaag. Intussen zitten de dakplaten erop en is aan de binnenzijde de indeling zichtbaar. Dat dit langzaam loopt heeft alles te maken met de wijze waarop dit project is opgezet, met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Gelukkig kan ik melden dat er al een vijftal cursisten is doorgestroomd naar een reguliere baan en kunnen we ook dit jaar doorgaan met onze samenwerking met de beide gemeenten. Onze projectleider en vrijwilligers hebben er veel genoegen in, dat dit op deze wijze kan en mag verlopen met genoemd resultaat. Intussen is de verbinding gemaakt met het bestaande gedeelte en zie je pas wat voor ruimte er bij komt. Ook zijn we begonnen met de verbouw van de bestaande keuken naar een werkruimte die je mag verwachten om een goed product te leveren. We willen dan ook al onze sponsors en leveranciers bedanken voor hun inzet en samenwerking.

Namens de bouw- en onderhoudscommissie, Freerk de Vries.

Wethouder Harjan Bruining met een deel van de bouwers

Collectie en registratie

Na de oprichting van de werkgroep in 2016 is een Plan van Aanpak opgesteld dat door het bestuur is geaccordeerd. De in dit plan geformuleerde planning is in 2018 volop in werking getreden middels de uitvoering registratiewerkzaamheden. Dit bevindt zich nu in de eindfase, eind maart 2019 moeten de doelstellingen zijn behaald. De werkgroep bestaat uit navolgende leden: Rinze Dijkstra (voorzitter / agenda's); Janny Winter (notulen); Anne Ytsma (contact bestuur); Willem Weening en Jan Tuinstra.

De werkgroep is in 2018 als commissie acht keer bijeen geweest. Hiernaast hebben vele interne werkochtenden van individuele werkgroepleden plaats gevonden. Ook de tijdelijke tentoonstelling "Mei griffel en laai" heeft veel inzet gevraagd van de werkgroepleden. Als resultaten van de werkzaamheden kunnen we vermelden:

- Voortzetting van het controleren van voorwerpen binnen het museum op de nummering en de bestaande registratiegegevens. Dit jaar zijn met name de tijdelijke opslagplaatsen gescreend.
- Specifieke aandacht is er geweest voor de wijze van aanname en selectie van nieuw ingebrachte voorwerpen. Het beleid hierbij is tijdens een vrijwilligersavond gepresenteerd middels een power-point-presentatie.
- De selectie van ingebrachte voorwerpen loopt nu zoals is afgesproken.
- Vanaf januari 2018 is met de digitale invoer van de kerncollectie in het programma 'Adlib' gestart. Hiernaast worden de gemaakte foto's geplastificeerd en gekoppeld aan de eigen schriftelijke gegevens in de registratiemappen.
- De foto's van de kerncollectie zijn voorzien van een registratienummer en naam, zowel in het Nederlands als het Fries.
- Instrumentaria t.b.v. licht- en vochtmeting zijn up-to-date.
- De museale voorwerpen die niet worden geëxposeerd hebben binnen het museum een vaste opbergplek gekregen.
- De foto's van de kerncollectie worden eveneens bewaard bij de Museumfederatie.
- Bijzonder was dat in 2018 nog een originele tekening van Jelle Dam aan de collectie toegevoegd kon worden. Het conserveren hiervan is goed geregeld in samenwerking met de Museumfederatie.

Alles overziend kan de werkgroep concluderen dat aan het merendeel van de doelstellingen in het Plan van Aanpak is voldaan. In aansluiting hierop geeft de werkgroep aan dat zij een blijvende rol kan spelen bij het verder gaan als selectieorgaan van nieuw ingebrachte voorwerpen.

Specifieke doelstellingen vanuit het Plan van Aanpak voor 2019 zijn:
- Bijeenkomst van de werkgroep met het bestuur: verantwoording werkzaamheden conform Plan van Aanpak + overdracht registratie kerncollectie museum. Dit zal plaatsvinden voor eind maart, voordat het nieuwe museumseizoen begint.
- Afrondend overleg met de museumconsulente over de bereikte doelstellingen van en voorwaarden voor de subsidieverstrekking,

waarna aansluitend eind maart 2019 de afronding / formele verantwoording van de resultaten door het bestuur kan plaatsvinden richting subsidieverstrekker.

- Aandacht vanuit de werkgroep voor mogelijkheden voor educatieve zaken met daarbij de focus op het samenstellen van presentaties middels beeld en geluid. Het bewaren van de verhalen die de doelstelling van het museum raken, behorend tot het zogenaamde immaterieel erfgoed. Hiertoe is inmiddels een specifieke subsidieaanvraag uitgegaan. Ook vanuit de provincie Fryslân worden in 2019 aanzetten verwacht betreffende het bewaren van immaterieel erfgoed.

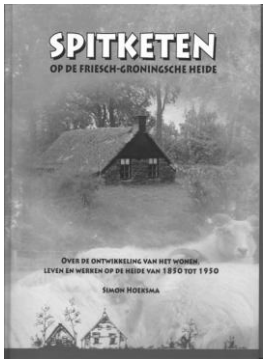
Namens de werkgroep, Rinze Dijkstra

Jehannes Hinke Hûs

Boeken
Er zijn de afgelopen jaren diverse boeken verschenen, die nog steeds bij De Spitkeet te koop zijn. Het gaat om:

- Spitketen op de Friesch-Groningsche Heide
- Jeugdherinneringen van Jelle Dam
- Informatieboekje over het Themapark

Activiteiten

Verhalen vertellen

Eind 2017 kregen wij het verzoek van Tryater of wij als museum mee wilden doen aan het vertellen van verhalen op vrijdag 26 januari. Dat was de avond voor de officiële opening van Culturele Hoofdstad 2018. De bedoeling was dat op deze avond overal in Fryslân musea en particulieren hun deuren open zouden zetten om aan de bezoekers verhalen te vertellen. Zes van onze gidsen waren bereid om in één van onze huisjes hun eigen verhaal te vertellen. Na enig overleg vond ieder een onderwerp dat hem/haar aansprak en konden wij ons voorbereiden. Ondertussen zorgde het bestuur voor een draaiboek, zodat deze avond vlot zou verlopen. En dan is natuurlijk de grote vraag: Hoeveel liefhebbers komen op deze avond af.

De officiële start was om 19.00 uur maar ruim daarvoor kwamen de eerste gasten al binnen. Precies om 19.00 uur werden de eerste groepen naar hun verteller gebracht en daarna liep het mooi door. Tenslotte konden wij 100 bezoekers welkom heten. Zij hebben genoten van de verschillende verhalen. Zo werd verteld over de socialistische voorman Jelle Dam die omstreeks 1900 zijn best heeft gedaan om het leven van de armoedige heidebewoners te verbeteren. Een vrouw die in de jaren veertig van de vorige eeuw onder erbarmelijke omstandigheden in armenhuis de Malmolen heeft gewoond. Het oudste voorwerp

van ons museum. Het ontstaan van de dorpen in onze gemeente en hun namen. Een persoonlijk verhaal van één van onze vrijwilligers over zijn betrokkenheid bij het museum. En een bijzonder verhaal over de herinneringen aan een oud stoofje. Afgaand op de reacties van de bezoekers kunnen we zeggen dat deze avond zeer geslaagd was. Ze kregen een kijkje achter de schermen van De Spitkeet en hoorden verhalen die tijdens een rondleiding meestal niet aan de orde komen.

Help pake en beppe de vakantie door

In de week van 26 februari t/m 3 maart was dit jaar de voorjaarsvakantie. Ieder jaar organiseert de Friese Museumfederatie dan het programma: Help pake en beppe de vakantie door. Veel musea in Fryslân doen daar aan mee en één daarvan is De Spitkeet. Als thema was dit jaar gekozen voor'Typisch Fries' en daarom was één van onze onderdelen de elfstedentocht. De route was uitgezet langs de huisjes en andere plaatsen van ons grote terrein. Overal stond een bord met de naam van een stad. Bij elke stad moesten de deelnemers een vraag beantwoorden en vaak ook nog een leuke opdracht uitvoeren. Dat deden ze met veel plezier. Na afloop ontvingen ze een kruisje en konden dan nog kiezen voor een andere activiteit. Zo konden ze van een bouwpakket een heuse raceauto timmeren of op een andere plaats een schaats knutselen.

Ieder jaar wordt deze pake- en beppeweek in één van de deelnemende musea geopend. Deze keer had de Museumfederatie voor De Spitkeet gekozen en daar waren wij uiteraard zeer mee ingenomen. Het betekende voor de organisatie wel flink wat extra werk maar op maandagmorgen zag het Skieppehok er prachtig versierd uit, echt in de sfeer van de elfstedentocht. Na een kort openingswoord vertelden twee (oud) onderwijzers uit Harkema (Haije Wittermans en Max de Haan), die in 1985 de tocht hadden geschaatst, smakelijk over hun belevenissen en daarna klonk het startschot. De jeugd mocht eindelijk de tocht gaan 'schaatsen'.

In deze vakantie moeten veel vaders en moeders gewoon werken en dan is het prachtig dat de grootouders er zijn om iets met de jeugd te ondernemen en daarbij speelt het weer natuurlijk een belangrijke rol.

En laat het nu deze keer precies in deze week echt winter zijn, dus ideaal voor een elfstedentocht. Voor sommigen was de temperatuur toch wat te laag, maar we kregen nog heel wat echte doorzetters binnen die met veel plezier aan onze activiteiten hebben deelgenomen. In totaal kwamen er 470 bezoekers langs en vaak hoorden wij de opmerking: 'wat is dit mooi, wij komen zeker een keer terug om dit museum echt te bezoeken'.

De meesters Max de Haan en Haije Wittersmans geven het startschot

Paasactiviteiten

Paasmaandag 2 april; dat betekent dat wij op De Spitkeet weer ons gebruikelijke paasfeest gingen vieren. In de eerste plaats is dat eieren zoeken voor de jeugd. Op het grote terrein was een groot aantal houten eieren verstopt en ruim voor 10.00 uur, de officiële starttijd, stonden veel kinderen al te trappelen om deze eieren te gaan zoeken en dan hoopten ze natuurlijk ook een gouden ei te vinden want dat leverde een extra prijs op. Eindelijk mochten ze los en wie dan vijf van die houten eieren had gevonden mocht die bij de paashaas inruilen voor een echt ei. Dat werd in een grote tent prachtig beschilderd. Daarna konden ze

zichzelf laten beschilderen en zo zagen we na enige tijd prachtige poezen, konijnen of andere mooie dieren op het terrein rondlopen. Daarnaast kregen ze een klompje deeg aan een stok waar ze boven een kolenvuurtje een lekker bruin broodje van konden bakken. Met wat bruine suiker echt een lekkernij.

Als extra activiteit traden op deze dag Professor Propkop en clown Bogus op. Twee keer gaven ze een prachtige voorstelling en over belangstelling hadden ze niet te klagen. In de huisjes zaten vrijwilligers die aan de bezoekers uitleg gaven over het wonen en werken rond 1900 in deze streek en waar bovendien suikerbrood en roggebrood met ei werd aangeboden. Ook voor deze activiteit was veel belangstelling. De hele dag liep het af en aan, op het hele terrein was het een drukte van belang en ook deze keer kregen we bezoek uit het buitenland. Geregeld komen hier bezoekers wiens ouders in de jaren vijftig zijn geëmigreerd en zo hadden we deze dag een leuk gesprek met een Harkiet uit Canada.

Tegen vier uur werd het rustiger en toen stond de teller op 1111 bezoekers, een record; en omdat we dit een mooi aantal vonden hebben we de laatsten deze keer niet meegeteld. Van tevoren hadden we dit grote aantal bezoekers deze keer niet verwacht want de weersomstandigheden waren niet optimaal, zo nu en dan een buitje, maar daardoor liet men zich deze dag dus niet afschrikken.

Spitkeetwandeltocht

Op zaterdag 5 mei organiseerde De Spitkeet de jaarlijkse Spitkeetwandeltocht. Dit is de enige tocht van De Spitkeet die in het wandelboekje van de Nederlandse Wandelbond staat vermeld en dat betekent dus dat wij op deze dag veel fanatieke wandelaars uit heel Fryslân. maar ook ver daarbuiten konden verwelkomen. Zo kwamen deze keer de verste wandelaars uit Naarden en Hillegom, maar ook uit Groningen en Drenthe was belangstelling. Het was deze dag ideaal wandelweer, droog, weinig wind, veel zon en niet te warm. Dat betekende dat al ruim voor de officiële starttijd van 8.00 uur het Skieppehok vol stond met mensen die er zin in hadden. Tegen 8.00 uur vertrokken de deelnemers aan de 25 en 40 km richting Jistrum via mooie wandelpaden. Op de

Ieswei was de eerste stop, daarna ging de route van de 40 km richting Noardburgum en Kûkherne. Ook daar is de omgeving ideaal om te wandelen en zeker in deze tijd van het jaar als alles weer volop begint te groeien. Via Jistrum, Kootstertille en Drogeham kwamen beide groepen weer terug in Harkema.

Tegen half tien vertrokken ook de groepen die 7 of 15 km gingen lopen. Ook voor deze afstanden was veel belangstelling. Bij de 15 km was één rust ingelast bij de camping De Welp in Eastermar. Vooral voor de 15 en 25 km was deze keer de meeste belangstelling. Voor velen was dit nog een leuke training voor de Friese Elfstedenwandeltocht, al hoorden wij ook geregeld dat ze het leuker vonden om hier te wandelen dan langs de elf steden. Iedereen was zeer te spreken over de mooie routes en velen waren dan ook zeker van plan om hier vaker te gaan wandelen. In totaal hebben 450 tevreden wandelaars aan deze tocht deelgenomen en met dat aantal waren ook wij best tevreden.

Avondfietsdriedaagse

Van 5 t/m 9 juni, met als reserveavond 10 juni, organiseerden wij dit jaar onze fietsdriedaagse. Vorig jaar vielen deze tochten totaal in het water en waren er dus maar enkele doorzetters die na 30 km fietsen als verdronken katten terugkwamen. Gelukkig troffen wij het deze keer beter. De hele week was het ideaal fietsweer en daardoor konden wij ongeveer 90 deelnemers inschrijven. Het is in onze omgeving niet moeilijk om een aantal leuke routes uit te zetten en gezien de reacties van de fietsers zijn wij daar ook nu weer prima in geslaagd. Zo hadden wij de Fianentocht, de Klettentocht, de Peebostocht en als reserve de Trimunttocht.

Drie tochten gingen richting Opende en Doezum, terwijl de vierde o.a. richting Drachten en Drachtstercompagnie ging. Vaak kwam men op fiets- of andere paden en wegen die voor velen tot dan toe onbekend waren. Na afloop kreeg iedereen een mooie spitkeetmedaille omgehangen en dat werd wel gewaardeerd, vooral door de jongste deelnemer, een meisje van 7 jaar dat met moeder en zus drie keer 30 km had gefietst; een prestatie.

Brocante markt

Al bij de oprichting van openluchtmuseum De Spitkeet werden er spullen aangeboden waarmee we de huisjes konden inrichten in de stijl van vroeger. Nog steeds worden er geregeld spullen aangeboden en daardoor hebben we in de loop van de jaren sommige voorwerpen dubbel in onze collectie gekregen. Enkele vrijwilligers hebben een aantal van deze dubbele voorwerpen verzameld en daar een leuke brocante markt van ingericht. Er zijn dus mensen die die oude spullen kwijt willen, maar anderen hebben hier weer belangstelling voor. Dat bleek uit het grote aantal bezoekers van deze markt op 12 t/m 15 juni. Heel wat leuke spulletjes werden voor een schappelijk prijsje aangeboden en gingen dan ook vlot van de hand.

Harmonicaspelers op het harmonicafestijn

Harmonicafestijn

Harmonicamuziek in en om De Spitkeet, dat past precies. Dit instrument, dat meestal trekzak wordt genoemd, werd vroeger veel in armere streken gebruikt bij bruiloften en feesten, maar ook bij de mensen thuis werd er veel op gespeeld. Durk Tabak, in deze omgeving wel bekend, was een zeer goede speler die dan ook vaak ergens optrad.

De Loekpoedels, die ook geregeld optreden op het harmonicafestijn en de Ierse avond in de Lantearne in Surhuisterveen, organiseerden dit feest op 7 juli in samenwerking met De Spitkeet. Deze dag was bedoeld voor de trekzak, de Steirische harmonica en de accordeon. Op het grote terrein van De Spitkeet kon men muziek maken zoveel men wilde. Er was geen open podium zoals bij veel andere harmonicadagen, maar men kon vrij spelen. Van 's morgens 11.00 tot 's middags 17.00 uur klonk overal vrolijke muziek op het uitgestrekte terrein van ons museum en heel wat liefhebbers van deze muziek hebben, mede dankzij het mooie weer, volop kunnen genieten.

Tuinenfietstocht

Op zaterdag 21 juli hielden wij in samenwerking met de vereniging Tuindorp Harkema onze jaarlijkse tuinenfietstocht. In Harkema zijn veel mensen met mooie en soms grote tuinen en tot nog toe was het geen probleem om voldoende tuiniers voor onze tocht warm te maken. Dit jaar was dat iets moeilijker. Vooral voor liefhebbers met een grote tuin kost het veel tijd om op deze datum alles piekfijn in orde te hebben. Daarom hadden wij dit jaar twee tuinen minder dan vorig jaar. Een nieuwe tuin lag buiten Harkema aan de Stienstrawei in Boelenslaan; en dat was wel een heel bijzondere. Dichterbij huis hadden wij dus nog vier adressen waar ook veel viel te genieten. Door de aanhoudende warmte en droogte viel het niet voor iedereen mee om hun tuin in optimale conditie te houden, maar ondanks dit probleem kregen wij toch van vrijwel alle deelnemers aan deze tocht, en dat waren er bijna 200, te horen dat ze genoten hadden van al het moois dat ze hadden gezien en van de hartelijke ontvangst op alle adressen. Een volgende keer komen ze zeker terug.

Zomer fiets- en wandeltochten

Op 18 augustus organiseerden wij onze jaarlijkse zomerfiets- en wandeltochten. Het weer speelt bij de meeste activiteiten van De Spitkeet een belangrijke rol omdat vrijwel alles buiten gebeurt. Gelukkig troffen we het deze keer weer goed. De meeste hitte was voorbij en het was prima fiets- en wandelweer. Zowel de fietsers als de wandelaars konden vanaf

10.00 uur starten, maar zoals gewoonlijk stonden er al verscheidene liefhebbers te wachten. Wij vonden het geen probleem om hen iets eerder te laten vertrekken. De wandelaars konden kiezen uit 15 en 25 km en ook deze keer kozen de meesten voor de 15 km. De fietsers hadden de keus uit 38 en 50 km en daar kozen de meesten voor de langste afstand en met een e-bike was dat geen probleem. De routes gingen deze keer richting Burgum en Feanwâlden en voor verscheidene deelnemers was dit voor een deel onbekend terrein. Wij hoorden bij terugkomst dan ook lovende woorden voor de mooie routes die voor een groot deel gemakkelijk te volgen waren dankzij de knooppunten. In totaal konden wij deze keer 220 deelnemers inschrijven; een mooi aantal.

Oude ambachten

De eerste zaterdag in september is voor De Spitkeet al jarenlang de dag van de oude ambachten. In een groot aantal stands werden veel ambachten gedemonstreerd. Zo kon het publiek kennis maken met een handboekbinder, een kalligraaf, een klompenmaker en houtbewerker, een tingieter, een turfmaker en nog veel meer interessante activiteiten. Voor de jeugd was er een speciale attractie: ponyrijden. Heel wat kinderen hebben genoten van een ritje op een pony. Bij de holwoning stond de mollenvanger en in de huisjes werd men getrakteerd op ‘beantsjebrij’ en ‘brea mei greauwen’, een heerlijke ouderwetse lekkernij, terwijl ook nu weer heel wat bezoekers zich met veel plezier in de Malmolen hebben laten fotograferen in ouderwetse kleding.

Naast al deze ambachten waren er deze keer twee speciale activiteiten: Een heuse modeshow en een parade van oude kinderwagens door dames in passende kleding. Beide activiteiten trokken veel belangstelling en waren een groot succes. Verder was er om 9 uur een toertocht van oude tractoren door de wijde omgeving. 's Middags stonden al die tractoren in een lange rij opgesteld rondom de pingo, een indrukwekkend gezicht. Zoals we gewend zijn werd ook deze dag weer afgesloten met het boerenboelgoed. Heel wat bezoekers konden hier voor een zacht prijsje leuke voorwerpen op de kop tikken en er werd dan ook vlot geboden.

Een oude ambachtendag zonder muziek kunnen wij ons niet voorstellen en dus kon men op het overdekte terras bij een drankje heerlijk genieten van de troubadours, de harmonica's en een mooi koor. Het slagen van zo'n dag is afhankelijk van de geboden activiteiten en natuurlijk ook van het weer. Deze dag kon wat beide zaken betrof niet beter, veel interessante activiteiten en prachtig weer. Dat betekende dat er al weer een record gevestigd was: Wij hadden ruim 1400 bezoekers, meer dan ooit tevoren en daarom een topdag.

Een oude oliepersmachine op de oude ambachtendag

Fruitdag

Op zaterdag 29 september hielden wij dit jaar onze fruitdag. Dit gebeurt in samenwerking met de vereniging Vrienden van het Oude Fruit. Op deze dag staat een groot aantal appels en peren van verschillende rassen uitgestald en kunnen de bezoekers informatie krijgen over deze rassen en over het fruit dat ze zelf hebben meegebracht. Dit kunnen ze door een aantal deskundigen (pomologen) laten determineren. Zo komen ze dus te weten welk ras ze in hun tuin hebben staan.

Dit jaar was er wat dit speurwerk betreft een leuke verrassing. Een paar mensen uit Lippenhuizen kwamen met meerdere soorten appels en peren. Ze hadden daar een oud boerderijtje gekocht met een vervallen boomgaard en wilden graag de namen van dit fruit weten. Na intensief speurwerk van de deskundigen werd de peer herkend als de Hallemine Bonne. Dit is de enige peer waarvan met zekerheid is beschreven dat de oorsprong in Friesland ligt, namelijk in Hallum. De bekende pomoloog Knoop beschrijft dit in een standaardwerk uit 1758. Dit is een zeer zeldzame peer die nu voor het eerst ook in Friesland is terug gevonden dankzij de fruitdag bij De Spitkeet.

Behalve dit speurwerk gebeurden er nog genoeg andere zaken. Zo konden de bezoekers fruit kopen van de bomen van de spitkeetboomgaard, waren er mooie bloemstukken, stond er een boomkweker met allerlei soorten appels en peren en ander fruit en was er natuurlijk weer een wedstrijd. Ook dit jaar was de vraag: Wie maakt de langste appelschil. Deze keer was dat Ingrid Hoogendoorn uit Harkema met een schil van maar liefst 207 cm. Een topprestatie. Als tweede was de vraag: Wie maakt de lekkerste jam. Van de tien inzendingen vond de jury na lang proeven die van mevrouw A. Kooistra, ook uit Harkema, de lekkerste. Beide winnaars gingen met een leuke prijs naar huis. We kunnen zeker zeggen dat ook dit jaar de fruitdag een geslaagde activiteit is geweest waar steeds meer bezoekers een kijkje gaan nemen.

Egelpad

Speciaal voor de groepen 3 en 4 van de basisschool is het egelpad ontwikkeld. Dit is gebeurd gezamenlijk door De Spitkeet, Natuur- en Milieu-educatiecentrum (NME) ‘Pingo en Pet’ en Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN). Op donderdag 4 november was de officiële opening van dit nieuwe educatieve pad. De route loopt over het mooie terrein van De Spitkeet. Eddy de Egel laat de kinderen ontdekken hoe de mensen hier vroeger leefden. Onderweg leren ze van alles over de natuur, de huisjes van vroeger en is er ruimte voor een spelletje. Leuk en leerzaam. De speurtocht is nu al een succes te noemen, want er zijn al meer dan 10 schoolklassen langs geweest.

Margriet Tolsma (NME) geeft uitleg over het egelpad

Museumkidsweek

In de herfstvakantie organiseren veel musea speciale activiteiten voor de jeugd. Dat betekent dat ook wij bij De Spitkeet een aantal drukke en gezellige dagen hebben gehad. Op 23, 24 en 25 oktober waren er van 's morgens elf tot 's middags vier uur verschillende activiteiten, waarmee de kinderen zich prima hebben vermaakt. Zo waren ze in het Skieppehok druk en ingespannen bezig om een houten hart of vogel te beschilderen en die later te versieren met een pompon, een kleurig werkstuk. In de tent naast het Skieppehok mochten ze braakballen van de kerkuil onderzoeken. Sommigen vonden dit eerst wat griezelig, maar uiteindelijk zaten ze toch met pincet en prikker enthousiast de uileballen uit te pluizen en ontdekten ze wat deze uilen zoal gegeten hadden, meestal veldmuizen, maar ook spitsmuizen en zelfs ratten en vogeltjes. Hun buit kregen ze mee naar huis om het daar te laten zien en eventueel nog op te plakken.

In het Weinhok was het een drukte van belang. Hier werden prachtige raceauto's in elkaar gezet en vooral de oudere jeugd, die wat beter met

timmergereedschap om kon gaan, deed dit met groot plezier. Ook zij mochten hun werkstuk meenemen om het thuis met een verfje nog mooier te maken. Ook op het hele terrein waren ze bezig. Daar was een speurtocht uitgezet. Op diverse plaatsen hingen aanwijzingen en grote letters waarmee ze tenslotte het woord VRIENDSCHAP, het thema van deze week, moesten vormen. Er is heel wat gezocht en gepuzzeld maar tenslotte kwamen ze er uit.

Knutselen tijdens de museumkidsweek

Voor de kinderen was de entree gratis terwijl hun ouders, en vaak ook grootouders, de normale entreeprijs betaalden. Ook zij hebben zich prima vermaakt, ook omdat bij diverse activiteiten hun hulp vaak nodig was. De kinderen konden dus knutselen en speuren maar daarnaast konden ze op de eerste dag een ritje met de bokkenkar maken, op de tweede dag ponyrijden en op de derde dag genieten van een honden-show met frisby's. Een mooi gezicht hoe goed deze honden die schotel-tjes kunnen vangen. In totaal hebben 570 ouderen en kinderen deze drie dagen ons museum bezocht; een succes.

Op vrijdagavond deden we nog mee aan de coole kidsnight. Op deze avond was er op het terrein een speurtocht uitgezet en konden ze zich in het Skieppehok vermaken met diverse spelletjes. Ook hier kwamen nog zo'n 100 kinderen met ouders op af, zodat wij deze week zo'n 670 bezoekers binnen hebben gehad.

Stamppotfiets- en wandeltochten

Zaterdag 27 oktober was de dag van onze stamppotfiets- en **w**andeltochten. Bij zo'n activiteit zijn we sterk afhankelijk van de weersomstandigheden en die zaten ons deze keer niet mee. Al dagen van te voren verwachtten de deskundigen buien, soms een beetje zon en een lage temperatuur en dat kwam deze keer ook uit. We hadden drie wandelroutes uitgezet van respectievelijk 8, 16 en 25 km. De korte bleef uiteraard in de buurt van Harkema maar ging toch over leuke paden die voor sommigen nog onbekend waren. De lange gingen richting Boelenslaan, Rottevalle, Eastermar, ook vaak over oude en minder bekende paden.

Voor de fietsers waren er twee routes. Eén van 34 en één van 50 km. Beide routes gingen via fietsknooppunten richting Ureterp, Wijnjewoude, Bakkeveen en dan via Frieschepalen weer terug richting Harkema. In totaal konden wij 108 deelnemers inschrijven, dit waren doorzetters die voor een bui onderweg niet bang waren en de meesten kwamen dan ook doornat terug in het Skieppehok. Daar stond de boerenkool- en zuurkoolstamppot met spek en worst op hen te wachten en dat lieten ze zich goed smaken. Ondanks de regen en de kou hoorden wij toch nog veel positieve reacties en kunnen wij dus ook tevreden zijn over deze activiteit.

Winterfair

Van 12 t/m 15 december hielden we dit jaar onze winterfair. Een grote groep enthousiaste vrijwilligers is maandenlang bezig geweest met de voorbereidingen van dit feest met dit jaar als thema 'Landelijk onthaasten'. Er werden prachtige kransen, gestylde flessen met lichtjes en stoere houten voorwerpen gemaakt. Heerlijke vettaarten voor de vogels

en mooie kerststukken stonden opgesteld in een mooi decor in het Skieppehok. Er werden wollen sokken gebreid en prachtige kerst-items gehaakt. In één van de huisjes was een verloting, waarvoor leuke prijzen werden geleverd door diverse sponsors evenals voor het rad van avontuur op zaterdagmiddag. De hoofdprijzen voor de verloting waren een dagtocht aangeboden door de firma Dalstra, gewonnen door P. Zuiderveld uit Doezum en een dinerbon voor twee personen, gewonnen door J.Spoelstra uit Surhuisterveen. Daarnaast kon men raden naar de prijs van de boodschappen in een grote mand. Rika Kooistra uit Harkema zat er het dichtst bij, de juiste prijs was € 46,88 en daar zat zij maar een paar centen naast. Zij kon de boodschappen meenemen naar huis.

Een impressie van de winterfair

Ontspanning was er door een yogales te volgen of door een nekmassage te laten doen en daar werd graag gebruik van gemaakt. In een kamertje van de Malmolen zaten iedere dag verhalenvertellers die doorlopend een boeiend kerstverhaal vertelden en ook dat werd zeer gewaardeerd. Voor de kinderen waren er diverse workshops zoals een pindapop en

kerststukjes maken. Bovendien konden ze grabbelen en diverse spelletjes doen. Zoals wij gewend zijn was het park 's avonds weer prachtig verlicht met honderden lampjes. Onze vrijwilligers hebben er ook dit jaar weer alles aan gedaan om de winterfair leuk en gezellig te maken en daarom werd iedereen welkom geheten door de kerstman en daarna lieten velen zich de glühwein goed smaken. Natuurlijk was er ook aan de inwendige mens gedacht. Zo waren er zelfgebakken oliebollen te koop en kon men genieten van een heerlijke kop zelfgemaakte snert en lekkere gehaktballen. En wie graag een lekker stuk vis mee naar huis wilde nemen kon buiten bij de visboer terecht voor vers gerookte zalm en rode poon.

Gezelligheid is voor onze winterfair belangrijk en daarom was er deze dagen op diverse plaatsen van ons grote terrein vaak leuke muziek te beluisteren. Dat deze winterfair iets anders is dan een gewone kerstmarkt is zo langzamerhand wijd en zijd bekend en daardoor krijgen wij bezoekers uit de wijde omgeving van Harkema, maar ook uit streken vanwaar wij het niet direct zouden verwachten. Zo komen ieder jaar enkele vaste gasten uit Drenthe die er hier een gezellige middag van maken en dankzij de uit-agenda van Landleven kregen wij zelfs bezoek vanuit Wieringen. Wij troffen het dit jaar heel goed met het weer en dat heeft zeker invloed op het aantal gasten gehad. In totaal waren dat er 1334, weer meer dan vorig jaar. Wij kunnen als vrijwilligers daarom terugzien op een geslaagde winterfair.

Snertwandeltocht

Tweede kerstdag, de vaste dag voor onze kerst(snert) wandeltocht en tegelijk de laatste activiteit van 2018. We zijn gewend om op deze dag drie routes uit te zetten en dat is in het gebied tussen Harkema en Eastermar met zijn eeuwenoude zandwegen en karakteristieke boomwallen geen probleem. Dit jaar was de korte 8,5 de middelste 12 en de lange 18,5 km. Zoals bij elke activiteit waren we ook nu weer sterk afhankelijk van het weer. De weermannen voorspelden eerst een prachtige wandeldag, maar langzamerhand kwam er in de berichten meer bewolking en tenslotte zelfs een beetje motregen. En dan hoop je natuurlijk dat het ook dit jaar weer zal meevallen en gelukkig, het viel

reuze mee. Al ver voor 10 uur, de officiële starttijd, waren de eerste deelnemers present. Zij kozen, zoals altijd, vooral voor de lange afstand (73 mensen). Maar al vrij snel begon het lekker te lopen en kregen wij het druk bij de inschrijving. Zoals ieder jaar kozen ook nu weer de meesten voor de korte afstand (297 mensen) terwijl 211 de 12 km liepen. Zij wilden er met hun familie of kennissen graag even op uit.

Wandelaars op de Mûntsegroppe, in de buurt van De Spitkeet

Vaak stellen wij de vraag: Waar komen jullie vandaan en dan merk je dat deze wandeltocht wijd en zijd bekend is. Uit heel Fryslân van Burum tot Sneek en van het Bildt tot de Stellingwerven, maar ook uit Groningen en Drenthe, overal komen onze wandelaars vandaan. En heel vaak zijn dat deelnemers die vorige jaren ook meeliepen en die weten dat je hier prachtig kunt wandelen. Er waren dit keer zelfs enkele mensen die speciaal uit Leiden hier naar toe waren gekomen. Voor de wandelaars van de 18,5 en de 12 km hadden we onderweg een rust ingelast bij camping De Welp in Eastermar en daar werd graag gebruik van gemaakt. De 8.5 km loop je in minder dan twee uur en dat betekende dus dat omstreeks 12 uur de eersten al weer terug kwamen.

Onze snertkokers hadden hierop gerekend. Al weken van tevoren waren enkele vrijwilligers de hele dag in de keuken bezig om voldoende snert in de vriezer te krijgen, want stel je voor dat we weer 600 deelnemers zouden krijgen zoals vaker was gebeurd. Gelukkig was er voldoende. In totaal hebben we 581 wandelaars kunnen inschrijven, een heel goed resultaat. Zij hadden prima wandelweer getroffen, waren enthousiast over de lekkere snert en de mooie routes, zeker de mensen die hier voor het eerst kwamen. Zij hadden een stukje Fryslân ontdekt dat voor hen tot dan toe onbekend was maar waren zeker van plan om hier vaker te komen en dus hoorden wij voortdurend: Prachtige tocht, bedankt voor alles en tot de volgende keer.

Tijdens deze tocht kon de 20.000 bezoeker van het jaar welkom geheten. worden. Van voorzitter Jarig Wijma ontving zij een mooi kerststukje.

namens de activiteiten- en de fiets- en wandelcommissie, Jan de Vries

De voorzitter heet de 20.000e bezoeker, Anneke Wolthuis, welkom

In memoriam

Hedman Wouda
Op 1 novimber 1997 is Hedman as frijwilliger by De Spitkeet begûn. Hy gie foar syn wurk mei foer by de pikeboeren yn Fryslân en Grinslân del en wie doe krekt yn 'e VUT kommen. Troch syn wurk koe er Wiebren Wijma, dy't doe foarsitter fan De Spitkeet wie, ek goed. Wijma wist dat Hedman niget oan skiednis hie, foaral fan dizze streek, en al gau wienen se it der oer iens dat hy frijwilliger by De Spitkeet wurde soe. It duorre dêrnei net sa lang, doe siet er ek yn it bestjoer.

By De Spitkeet wie wurk genôch. Hy holp mei oan it ûnderhâld fan it terrein, en begûn ek al gau mei it jaan fan rûnliedingen oan groepen dy't hjir stadichoan mear kamen. Yn it begjin wie it Jelle Dam Hûs noch de ûntfangstrûmte en begûn dêr de rûnlieding, mar doe't der hieltyd mear groepen kamen waard yn 2002 de nije ûntfangstrûmte, it Skieppehok, boud. Fan dy tiid ôf krige Hedman it drokker mei it jaan fan rûnliedingen en folge er ek kursussen om dat better te learen. Ek foar it registrearjen en beskriuwen fan foarwerpen fan it museum hat er doe in kursus folge. Jierrenlang hat er mei oaren yn it winterskoft op woansdeimiddei dy foarwerpen beskreaun.

Ek woed er graach witte wêr't ús besikers wei kamen en dêrfoar hat er de gasteboeken fan 1992 oant 2002 besjoen. Sa ûntduts er dat yn dy tsien jier de gasten út 31 lannen kamen, meast út lannen yn Europa mar ek út Kanada en Amearika kamen doe in protte besikers, faak minsken dy't earder emigreard wienen of famylje dêrfan. Njonken it niisneamde wurk holp hy mei by de organisaasje fan de âld-ambachtedei en soarge sa dat der alle jierren mear standhâlders kamen. De lêste jierren koed er troch syn sykte minder dwaan as er eins wol woe. It rinnen woe net mear en fanwege reuma krige er hieltyd mear pine. Medisinen holpen sa stadichoan net mear. Ut it sikehûs wei kaam er thús en doe't dat ek net mear koe rekke er nei Berchhiem. Dêr krige er in goede fersoarging, hy hat sels noch in kear yn in rolstoel oan minsken fan Berchhiem in rûnlieding jûn. Dat wie ek de lêste kear dat er by De Spitkeet kaam. Op 10 jannewaris is er stoarn, neidat er hast tweintich jier as frijwilliger op it Temapark warber west hie. Wy winskje Sjoukje, syn frou, dy't as frijwilliger bleaun is, sterkte mei dit ferlies.

Een stukje historie

Een klein stukje geschiedenis
In het jaarverslag van 2017 hebben we een aantal artikeltjes uit de millenniumkrant van de Kollumer Krant geplaatst. In dit verslag nog een aantal leuke artikelen uit diezelfde periode, dus van het begin van de 20ste eeuw. Ze geven een aardig idee van de omstandigheden in deze streek in die tijd.

Als eerste een stukje van 29 januari 1910:
Drachten. Te Drachten werden in een half jaar tijds voor meer dan *ƒ* 8000,- mollevellen opgekocht. Dat betekent de verdwijning van tachtig duizend mollen. Er zijn er dan ook die een wettelijke bepaling der mollenvangst wenschelijk oordeelen.

Op 16 april 1910 wordt het volgende vermeld:
Hamsterheide. Dinsdag in den vroegen morgen stond de woning (keet) van den arbeider Geert Alma te Hamsterheide in lichte laaie. In een minimum van tijd was het plaghutje van den aardbodem verdwenen. Huisraad of iets van dien aard was niet aanwezig, daar de man een paar dagen tevoren alles had verkocht. Hij zou dienzelfen dag naar een andere plaats verhuizen, en een ander zou zijne 'hutte' betrekken. Deze zag zich dus wel teleurgesteld bij het voltrekken van 'de ramp'. Gelukkig echter dat de Woningwet verbiedt zulke krotten opnieuw te stichten en dat het Gemeentebestuur van Achtkarspelen daar streng de hand aan houdt.

Dat de moderne tijd in aantocht is lezen we in het volgende stukje:
Twijzel, 10 september 1902. Woensdag werd het dorp Twijzel door een automobiel bezocht. Deze voor Twijzel vreemde verschijning was oorzaak, dat twee paarden op hol sloegen. Gelukkig liep dit zonder persoonlijke ongelukken af.

Dat iedereen meehielp om wat geld te verdienen blijkt uit het volgende:
Achtkarspelen, 26 mei 1900. In het noorden van Groningen vertoeft tegenwoordig veel Friesch werkvolk, zowel arbeiders als arbeidsters.

Des morgens om 4 à 5 uur begeven zij zich reeds naar het veld, om het vlas te wieden, en keeren eerst om 7 à 8 uur des avonds naar hunne tijdelijke verblijfplaats terug. Die verblijfplaats is gewoonlijk eene schuur, waar het gemengde gezelschap den nacht op stroo doorbrengt. Gedurende de lange dagen, welke zij op het veld werken, krijgen ze geen warm middagmaal, doch leven uitsluitend van brood. Ook des avonds hebben zij niet den tijd om een warmen maaltijd gereed te maken. Alleen des Zondags wordt veelal een warm maal bereid. Ondanks de lange dagen en het, vooral bij koud weder, onaangename werk zijn de verdiensten klein. Toch is de stemming dezer armen gewoonlijk opgewekt.

Tekening van Jelle Dam van een spitkeet

Tenslotte lezen we dat men ruim 100 jaar geleden langzaam begon met het vruchtbaar maken van de arme heidegrond:
Zwaagwesteinde 22 juli 1903. Men weet dat er niet ver van Zwaagwesteinde een woest heideveld ligt. Nu zou men vermoeden dat die gronden voor den landbouw ongeschikt zijn. Het tegendeel is zeker gebleken. De heer W.L. aldaar heeft op een gedeelte er van, na goede bemesting, aardappelen gepoot, welke nu reeds uitstekende vruchten leveren. 't Is te hopen dat deze ontdekking er menigeen toe zal brengen, om met de ontginning een aanvang te nemen.

Enkele reacties van bezoekers

Op de facebookpagina van De Spitkeet staan verschillende lovende reacties van bezoekers. Hieronder een bloemlezing eruit.

Het is altijd leuk om naar de spitkeet te gaan. Komen er regelmatig met de kinderen. De historie van de streek wordt goed weergegeven en de kinderen kunnen mooi spelen d.m.v. de speeltoestellen. Ook regelmatig leuke activiteiten, zoals paaseieren zoeken, help pake en beppe de vakantie door, landgeitenkeuring en bokkenkar.

Onze kinderen vinden het geweldig bij de spitkeet. En ze leren er ook nog eens wat van! We zijn er dan ook regelmatig te vinden. Door donateur te zijn is dit ook nog eens heel betaalbaar! Hulde aan alle vrijwilligers die er een prachtig museum van maken!

Wij hebben afgelopen zaterdag ons feestje gehad i.v.m. ons 12½ jarig huwelijk. Catering was super, vriendelijke bediening en het park is gewoon supermooi aangelegd! Topmiddag en avond gehad!

Gezellig uitje met oud collega's gehad, rondleiding met gids, koffie e.d. met gebak, en een buffet. Was helemaal top en reuze gezellig. Dikke pluim dames !!!

Geweldige locatie om in de vakantie wat leuks te doen met de kinderen. Onze kinderen vinden het altijd fantastisch om naar de spitkeet te gaan!!!!

Het museum toont treffend het leven van eertijds op de heide.

Echt een leuke middag weg. Voor iedereen een aanrader. Gezellig personeel en een leuke rondleiding gehad.

For families that love history I really enjoyed visiting here. My family name is Land. Born in Harkema, Jantje Land daughter of Gerben Land. Such great history for young and old.

Er waren wandelroutes uit gezet. Mooie paden. Mooi gebied.

Programma 2019

1 april t/m 31 oktober	Tentoonstelling: "ROU en TROU"
8 januari	lezing over de Mûntsegroppe
19 feb. t/m 22 feb.	Help Pake en Beppe de vakantie door
15/16 maart	NL doet
22 april	Spitkeet Paasfeest
13 & 14 april	Museumweekend
4 mei	Spitkeetwandeltocht
19 mei	Picknick concert met Noaten op'e Sang en Uit Vriendschap
18 t/m 21 juni	Brocante verkoop (tijdens feestweek)
6 juli	Harmonicafestijn
20 juli	Tuinenfietstocht
17 augustus	Nederlandse Landgeitenkeuring
17 augustus	Zomer fiets- en wandeltochten
21 augustus	Paard- en wagenritten
23 augustus	Vleermuizenexcursie
24/25 augustus	Brommels Wâldpyk Bramenfestijn
7 september	Oude ambachtendag
28 september	Fruitdag
22 t/m 25 oktober	Museumkidsweek / Herfstactiviteiten
12 oktober	Vrijwilligersdag [museum gesloten]
26 oktober	Stamppot fiets- en wandeltochten
11 t/m 14 december	Winterfair
26 december	Snertkuiertocht

Alle activiteiten worden in de pers aangekondigd en staan tevens vermeld in het *Toeristisch Informatieboekje* van Surhuisterveen.

Openingstijden:

Van 1 april t/m 31 oktober	Dinsdag t/m zaterdag van 10.00 uur tot 17.00 uur Zondag van 13.00 uur tot 17.00 uur

Groepen zijn op afspraak het gehele jaar welkom.

Ook is het mogelijk om via de heer J. de Vries een dialezing aan te vragen op tel. 0512-517232 of jenwdevries@gmail.com. Kosten € 50,00 + reiskosten.

Entreeprijzen:

volwassenen	€ 5,50
kinderen 4 t/m 12 jaar	€ 2,50
museumjaarkaart	gratis
Gids op aanvraag	€ 15,00

Donateurs die minimaal € 15,00 per jaar betalen, hebben met hun gezin het gehele jaar vrije toegang.

Bestuursleden

Jarig Wijma	Drogeham	voorzitter
Simon Hoeksma	Drogeham	secretaris en pr
Anne Ytsma	Drogeham	penningmeester en collectie
Ingrid de Haan	Harkema	activiteiten
Freerk de Vries	Surhuisterveen	bouw en onderhoud
Margreet de Vries	Surhuisterveen	activiteiten

Beheerder
Renneke Wiersma

ADRESWIJZIGINGEN GRAAG DOORGEVEN AAN: INFO@DESPITKEET.NL